

Sortförsök i höstraps

Agronom Albin Gunnarson, Svensk Raps AB

E-post: albin@svenskraps.se

Försöksserierna

OS 22, L7-822, OS 23, OS 24

Ännu ett rekord har slagits. 2011 testades hela 67 höstrapsorter, vilket var tre fler sorter än året innan. Detta ska jämföras mot 2006 då 36 sorter provades. Nära en fördubbling på sex år. 2011 testades 24 linjer i OS 23 och 43 hybrider i OS 24. Tio av dessa sorter testades även i det norra odlingsområdet i serien L7-822.

Merparten av försöken såddes mellan den 7 och 20 augusti. Hösten blev dock förhållandevis besvärlig med mycket nederbörd. Därför blev en del fält i Skåne sent sådda i slutet av augusti. Ett annat försök i Östergötland som såddes tidigt kollapsade av mycket nederbörd både före och efter sådd med strukturskador som följd. Även i Västra Götaland var det blött, ett försök etablerades dåligt på grund av mycket regn och utförandefel gjorde att ytterligare två försök fick strykas.

Redan i mitten av november kom snö på merparten av försöksplatserna, som mest uppåt 50 cm, lokalt ännu mer. I februari töade en hel del snö bort men ny kom snabbt tillbaka. Smältvatten gjorde dock att delar av vissa försök skadades. Det handlade då om enstaka rutor som noterades och ströks ur försöken.

Bortsett från vattenskador var övervintringen förvånansvärt god. Utvintring av lagom styrka kunde graderas framförallt i Skåne och Mälardalen. I Östergötland övervintrade samtliga sorter 100 procent beroende på ett lagom tjockt skyddande snötäcke.

En reflektion man kan göra vid okulär besiktning av försöken är att vinterhärdigheten förbättrats väsentligt i merparten av sortmaterialet jämfört med den gamla mätaren

Carousel. Detta är mycket glädjande för odlingen, endast tio sorter har nu sämre övervintring än mätaren.

Sortbeskrivningar

Mätare i sortförsöken 2011 är Carousel och kommer så att förbli även 2012 innan en sortblandning tar över. Sortblandningen 2011 har bestått av lika delar grobara frön av Excalibur, PR46W09, Catalina och Vision.

Skillnaden i mognad mellan sorterna är liten, NK Festivo mognar senast, tre dagar senare än mätaren. Arkaso, Catalina och Turan framstår som de tidigast mognande sorterna där den förstnämnda mognar tre dagar före mätaren och de andra två sorterna två dagar före.

Stjälkstyrkan är mestadels mycket god men signifikant svagare stjälpstyrka har Catalina. Mest stjälpstyva är ett antal linjesorter såsom Epure, Cult, BCSMAOS002, Galileo, Ovation och Vision men även hybriden NK Festivo samt dvärghybriden PR45D01 och flera nya hybrider visar också mycket god stjälpstyrka jämfört med mätaren.

Den absolut övervägande majoriteten av sorter är längre än mätaren. Endast de fyra dvärghybriderna är kortare. Längst är hybrid-sorterna Compass, PR46W20, PR46W15, DK Exquisite och NK Technic.

Övervintringen är mestadels god. Det är nu blandat mellan hybrider och linjesorter. Bäst vinterhärdighet har sorterna SW 05070F, NK Festivo, Heritage, Brutus, Excalibur, DK Exquisite, Abakus, Arkaso och PR44D06. Oljeväxtodlare i utsatta lägen ska inte odla sorter med lägre vinterhärdighet än mätaren.

Skörd

Sveriges oljeväxtodlare kan vara säkra på att ha tillgång till det för Sverige bäst lämpade sortmaterialet. Det bekräftar en provning som motsvarar en sort per tusen odlade hektar. Man kan inte särskilt kommentera alla sorter, till det hänvisas till Sortval utgiven vid SLU.

Däremot finns det ett antal sorter som särskilt bör nämnas. Det är för Sydsverige hybriderna Compass, Visby, NK Festivo, PR46W20, Dimension och DK Exquisite. I A-området längst i söder har också linjerna Epure och Fashion gått mycket bra.

Tabell 1. Avkastningsresultat från sortförsök 2011

Sort	Område A		Område B		Område C-F	
	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal
Linjesorter						
Carousel	2120	6	1820	4	1630	4
ES Alegria	124	3	121	2	122	2
SW 05052A	122	3	119	2	117	2
Cult	122	3	112	2	120	2
NK Festivo	120	3	117	2	121	2
NK Rapster	118	3	118	2	116	2
Galileo	118	3	112	2	116	2
Fashion	116	3	110	2	117	2
Noblesse	115	3	119	2	114	2
DK Casper	115	3	112	2	115	2
Vision	115	3	109	2	113	2
Ovation	114	3	110	2	113	2
Catalina	113	3	112	2	111	4
MH 07 I 11	111	3	110	2	111	2
DK Camelot	110	3	110	2	110	2
NK Diamond	109	3	112	2	111	2
Epure	109	3	108	2	113	2
BCSMAOS002	106	3	95	2	102	2
Bizzon	104	3	107	2	111	2
Sesame	104	3	106	2	123	2
Cash	104	3	97	2	106	2
Chagall	103	3	103	2	108	2
Heritage	98	3	105	2	108	2
ES Alienor	98	3	103	2	108	2

De fem högst avkastande sorterna i varje område är markerade med svart, vid samma värde gäller högst skörd i annat område.

Tabell 1 forts. Avkastningsresultat från sortförsök 2011

Sort	Område A		Område B		Område C-F	
	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal
		Antal förs.		Antal förs.		Antal förs.
Hybridsorter						
Carousel	2120	6	1820	4	1630	4
Compass	122	3	117	2	126	4
Dimension	121	3	116	2	118	4
Sherpa	120	3	124	2	131	2
SW 05085F	120	3	119	2	117	2
NK Technic	120	3	113	2	116	4
SY Kolumb	119	3	119	2	119	2
Bonanza	119	3	112	2	124	2
PR46W15	118	3	112	2	118	2
PR46W20	117	3	115	2	126	4
PR46W09	117	3	115	2	122	2
Sensation	116	3	120	2	118	2
PR44D06	116	3	117	2	129	4
Primus	116	3	116	2	127	2
Hammer	116	3	108	2	112	2
Artoga	115	3	108	2	111	2
Sheriff	114	3	117	2	119	2
Hybrirock	114	3	108	2	105	2
SW 05070F	113	3	118	2	118	2
PR46D07	113	3	115	2	119	2
Brentano	113	3	114	2	117	2
DK Exquisite	112	3	119	2	123	2
NK Caravel	112	3	115	2	110	2
Hycolor	112	3	107	2	104	2
Jumper	111	3	118	2	111	2
PR45D05	111	3	117	2	120	2
PR45D03	111	3	111	2	116	2
Visby	111	3	109	2	116	4
BCSMAOS003	110	3	110	2	107	2
Abakus	109	3	115	2	120	2
Dynastie	109	3	115	2	114	2
Status	109	6	109	4	113	6
PR45D01	109	3	108	2	106	2
Brutus	109	3	107	2	110	2
SW 05072F	109	3	101	2	113	2
SW 05071F	108	3	112	2	116	2
DK Expower	108	3	110	2	117	2
Arkaso	108	3	108	2	116	2
Bagira	108	3	106	2	108	2
Bering	106	3	106	2	98	2
SW 05060F	105	3	109	2	111	2
Turan	103	3	111	2	107	2
Excalibur	103	3	107	2	118	4
DK Sedona	98	3	101	2	120	4

De fem högst avkastande sorterna i varje område är markerade med svart, vid samma värde gäller högst skörd i annat område.

Tabell 2. Avkastningsresultat från sortförsök 2007-2011

Sort	Område A		Område B		Område C, F	
	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal	Råfett kg/ha	Rel tal
		Antal förs.		Antal förs.		Antal förs.
Linjesorter						
Carousel	2150	29	1930	19	1670	35
NK Festivo	122	5	111	3	114	5
Epure	118	8	111	5	112	8
Fashion	118	6	110	4	111	5
Galileo	117	11	108	7	109	10
Cult	116	11	111	7	110	10
Catalina	115	15	109	9	108	19
Vision	113	13	103	9	105	13
NK Rapster	113	8	110	5	110	8
Ovation	112	11	102	7	103	10
Noblesse	111	8	112	5	107	8
BCSMAOS002	108	5	93	3	95	5
Bizzon	106	8	102	5	100	8
Chagall	105	5	102	3	100	5
ES Alienor	102	8	102	5	100	8
Cash	102	5	91	3	100	5
Heritage	101	5	100	3	101	5
Hybridsorter						
Carousel	2150	29	1930	19	1670	35
Compass	125	8	120	6	117	11
Dimension	122	5	116	4	117	8
PR46W20	120	5	117	4	122	8
Visby	118	9	114	6	112	14
Hammer	117	5	114	4	115	6
PR46W15	117	5	111	4	110	6
NK Technic	116	12	113	8	110	18
Abakus	116	5	115	4	114	6
DK Exquisite	115	5	119	4	118	6
SW 05070F	115	5	117	4	119	6
PR46W09	114	15	112	10	106	19
NK Caravel	112	5	118	4	107	6
SW 05071F	112	5	115	4	111	6
Hycolor	112	5	109	4	103	6
Brutus	111	8	109	6	103	9
PR44D06	111	5	115	4	125	8
PR45D05	111	5	115	4	118	6
Excalibur	110	16	110	10	116	24
SW 05072F	110	5	106	4	108	6
Jumper	110	5	106	4	100	6
SW 05060F	108	5	113	4	111	6
PR45D01	107	16	106	10	106	22
Status	106	30	105	19	105	40
PR45D03	106	9	108	6	111	9

De fem högst avkastande sorterna i varje område är markerade med svart, vid samma värde gäller flest försök.

Tabell 3. Sortegenskaper 2007-2011

Samtliga sorter (namnH=hybrid)	Mognad tid dagar	Stjälk- längd cm	Stjälk- styrka	Över- vintring 0-100	Råfett %av ts
Carousel	343	120	85	86	48,1
Abakus H	-2	13	6	4	48,1
Arkaso H	-4	12	3	4	47,2
BCSMAOS002	-1	7	12	-6	49,7
Bizzon	-2	7	11	0	47,9
Brutus H	-2	17	3	4	48,2
Cash	-1	8	2	-6	48,5
Catalina	-3	3	-9	2	48,3
Chagall	-1	8	2	-1	48,1
Compass H	0	25	11	3	50,2
Cult	0	7	13	3	49,2
Dimension H	0	19	10	3	50,1
DK Exquisite H	-1	22	10	4	48,7
Epure	1	9	14	-3	49,2
ES Alienor	-2	0	3	-3	47,9
Excalibur H	-2	12	-2	4	48,5
Fashion	1	10	11	-2	49,0
Galileo	0	6	12	3	49,2
Hammer H	0	19	10	2	49,9
Heritage	2	11	7	4	48,2
Hycolor H	-1	18	2	1	48,4
Jumper H	-2	10	8	0	46,9
NK Caravel H	-1	18	0	0	47,7
NK Festivo	3	11	12	4	49,2
NK Rapster	1	7	5	3	49,7
NK Technic H	-2	20	0	1	47,7
Noblesse	2	1	8	-4	48,9
Ovation	1	10	12	0	48,5
PR44D06 H	0	-4	10	4	49,2
PR45D01 H	-1	-8	13	0	47,1
PR45D03 H	-1	-5	11	1	48,0
PR45D05 H	0	-10	9	0	48,4
PR46W09 H	0	15	6	-1	48,3
PR46W15 H	-1	24	-2	0	50,2
PR46W20 H	-2	25	9	2	50,2
Status H	-2	17	-6	2	47,9
SW 05060F H	-1	17	3	2	47,9
SW 05070F H	-1	18	6	4	48,8
SW 05071F H	0	18	9	2	49,2
SW 05072F H	0	18	7	2	47,4
Turan H	-3	17	11	-1	48,3
Visby H	-1	14	7	3	47,8
Vision	1	8	12	-1	48,3